

Türkiye
Türklerindir

Hürriyet

21 Temmuz 2019 Pazar

www.hurriyet.com.tr

Fiyatı: 1.5 TL

NE İSA'YA NE MUSA'YA

Anayasa Mahkemesi Başkanı Zühtü Arslan, yargıçların kararları nedeniyle farklı kesimlerce eleştirildiğini hatırlatarak, "Ben buna 'Ne İsa ne Musa testi' diyorum" dedi.

'ARAFTA OLMAK KAÇINILMAZ'

■ "AYM çok kritik kararlar verdi. Kararlara göre de eleştirenler değişti. Anayasa yargıcı için arafta olmak kaçınılmaz. Bu doğru istikamette olduğunuzu gösteriyor. Eğer bir kararınızdan dolayı toplumun ya da siyasetin bir kesimi, diğer bir kararınızdan dolayı zıt kutuptaki kesim topa tutuyorsa doğru yoldasınız demektir."

'LİYAKAT ESAS ALINMALI'

■ "Yaşadığımız tecrübeler devletin din karşısındaki tavrının ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Herhangi bir grubun din ya da ideoloji adına kamu kurumlarını ele geçirmeye çalışmasına izin verilemez. Bu da sadece devlete ve millete sadakat temelinde, ehliyet ve liyakatın esas alındığı istihdam politikasını zorunlu kılmaktadır." » 14

Dya
ARMUTÇU

Hayalim Fenerbahçe'de oynamaktı

Hürriyet'e konuşan Zühtü Arslan, çocukluk hayalinin Fenerbahçe'de futbol oynamak olduğunu anlattı.

'ANAYASA YARGICI İÇİN ARAFTA OLMAK KAÇINILMAZ, AYM BAŞKANI HURRIYET'E KONUŞTU'

» Anayasa Mahkemesi (AYM) Başkanı Zühtü Arslan, FETÖ'cü darbe girişiminin yaşandığı 15 Temmuz gecesini, AYM'nin darbe karşıtı tarihi açıklamasının perde arkasını, FETÖ gibi yapılarla mücadelede yapılması gerekenleri ve kendi özel hayatıyla ilgili bilinmeyenleri ilk kez Hürriyet'e anlattı.

» Arslan, "Anayasa yargıcı için arafta olmak kaçınılmaz. Eğer bir kararınızdan dolayı toplumun ya da siyasetin bir kesimi, diğer bir kararınızdan dolayı tam zıt kutupta yer alan başka bir kesimi sizi topa tutuyorsa doğru yoldasınız demektir. Ben buna 'Ne İsa ne Musa testi' diyorum" dedi. Arslan'ın değerlendirmeleri özetle şöyle:

SON YILLARDA AYM ÇOK KRİTİK KARARLAR VERDİ

"Son yedi yılda bu ülkede olağanüstü şeyler yaşandı. AYM çok kritik kararlar verdi. Kuşkusuz bu kararların bazıları şiddetli şekilde eleştirildi. Kararlara göre de eleştirenler değişti. Bunları yaşayınca aklıma Sezai Karakoç'un 'Ne cennet, ne cehennem ne dünya/Arafım ben' dizeleri geliyor. Anayasa yargıcı için arafta olmak kaçınılmaz. Aslında bu bir açıdan da doğru istikamette olduğunuzu gösteriyor. Eğer bir kararınızdan dolayı toplumun ya da siyasetin bir kesimi, diğer bir kararınızdan dolayı tam zıt kutupta yer alan başka bir kesimi sizi topa tutuyorsa doğru yoldasınız demektir. Ben buna 'Ne İsa ne Musa testi' diyorum.

İTİBAR CELLATLARI KARŞISINDA YUTKUNUYORUZ

Bize ayna tutan eleştirilerden yararlanıyoruz. Ancak bazı kararlardan sonra eleştirinin ötesine geçen, her türlü iftira, tezvirat ve karalamanın yapıldığı linç kampanyaları bizi üzmektedir. İtiraf edeyim, maalesef itibar cellatları karşısında bazen kendinizi çaresiz hissediyorsunuz. Başkalarının haklarını korumaya çalışan anayasa yargıcıları olarak, kendinize yapılan ağır saldırılar ve haksızlıklar karşısında çoğu kez sadece yutkunuyorsunuz.

AYM gerçekten çoğu demokratik ülkenin anayasa mahkemesinden çok daha özgürlükçü kararlar veriyor. Hâl böyleyken bazıları, her durumda Türk AYM'sini itibarsızlaştırma amacına bilecek ya da bilmeyerek hizmet edecek şekilde tamamen ön yargılı, toptancı ve kategorik değerlendirmeler yapmaktan geri durmuyorlar. Bazı kesimler de ısrarla ve yılmadan AYM'ye bireysel başvuruyu etkisiz yol göstermenin gayreti içindeler. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ise her vesileyle bu gayretleri boşla çıkarmakta. AYM'ye bireysel başvuruyu etkili bir yol olarak kabul ettiğini ifade etmektedir.

BİREYSEL BAŞVURUYA ANAYASAL ÖNEM KRİTERİ GETİRİLMELİ

Gerçekten de bireysel başvuru devrim niteliğinde bir gelişmedir. Yedi yıllık uygulama sonunda bireysel başvuruya ilişkin bazı yasal değişikliklere ihtiyaç olduğunu görüyoruz. İspanya Anayasa Mahkemesi'nin uzun süredir uyguladığı 'anayasal önem' kriterinin bizde de müstakil olarak bir kabul edilemezlik kriteri olarak benimsenmesi gerekir. Böylece Mahkeme daha önce karara bağladığı ve anayasal olarak çözümlediği konularla ilgili başvuruları bu kriter uyarınca reddede-bilecek, anayasal önemi olan başvurulara daha fazla zaman ayırabilecektir.

BAŞVURU SÜRESİ İKİ AYA ÇIKARILMALI

Başvuru yolları tüketildikten sonra başvurulması gereken süre bir aydan iki aya çıkarılabilir, ancak eksiklik bildirimli uygulamasına son verilebilir. Mevcut düzenlemelerde başvuruda belli eksiklikler söz konusuysa bunların giderilmesi için başvurucaya bildirimde bulunulmaktadır. Bu da inanılmaz bir emek ve zaman kaybına yol açmaktadır. Aynı şekilde uzun yargılamalara ilişkin başvuruların da daimi olarak Adalet Bakanlığı bünyesinde görev yapan komisyona yapılması gerekir. Şu ana kadar sadece uzun yargılamalara ilişkin kısmi bir değişiklik yapıldı. Umarım önümüzdeki dönemde bireysel başvurunun geleceği bakımından son derece önemli olan bu yasal değişiklikler Meclisimiz tarafından gerçekleştirilir.

Yargıda 'iş yükü, nitelik ve hâkim-savcılarımızın kendilerini güvende hissetmelerini sağlamak' görebildiğim üç temel sorun. Bu üç alanda yapılması gereken, yasal değişikliklerden ziyade uygulamanın düzeltilmesidir. Esasen yargı reformu bağlamında öne çıkan önerilerin kahir ekseriyeti uygulamayla ilgilidir. Türk Yargı Etiği Bildirgesi'nin yayınlanması çok olumlu bir gelişmedir. Bizde sorun daha ziyade uygulamadadır. Başka bir ifadeyle genelde adalet, özelde yargı etiği de söylem değil, eylem meselesidir.

İTİBARSIZLAŞTIRMAK ADALETE ZARAR VERİR

Hukuk bir toplum için teneffüs ettiğimiz hava kadar hayattır. Hukukun olmadığı yerde devlet de medeniyet de olmaz. Hiç kuşkusuz hâkimler hatadan münezzeh, kararları da kutsal değildir. Eleştirilebilirler, eleştirilmelidirler. Ancak bunu yaparken ölçüyü kaçırpı mahkemeleri ve hâkimleri itibarsızlaştırmak hukuka ve onun hizmet ettiği adalete zarar verir. Bu da toplum olarak bastığımız zemini kaydırmaktan başka bir işe yaramaz.

EN BÜYÜK HAYALİM FENERBAHÇE'YE TRANSFER OLMAKTI

■ "COCUKLUĞUMUN en büyük tutkusu futboldu. En büyük hayalim, bir gün ilçe takımında top koşturmak, oradan da Fenerbahçe'ye transfer olma. Fakat ilginçtir, mahallede takım arkadaşlarım beni 'Metin' diye çağırırdı. Bu ismi kim koydu hatırlamıyorum, ancak bunun o zamanlar çok popüler olan 'Metin Oktay'dan mühüm olduğunu biliyorum. Ne-ticede Sorgunspor'a giremedim, ama lise takımında '8 numaralı formayı giymeyi başarmıştım."

AKADEMİK HAYATA DÖNMİYİ PLANLIYORUM

■ "HAYATTA uzun vadeli planlar yapmanın anlamsız olduğuna inanıyorum. Bunu millî şairimiz merhum Mehmet Akif Ersoy çok güzel anlatır ve der ki 'Geçen geçmiştir artık; ân-ı müstakbelse mübhemdir / Hayatından nasi-akademik hayata dönmeyi, ertelediğim kitapları yazmayı planlıyorum."

HAYATIM BOYUNCA UNUTAMAM

"(15 Temmuz) O gece evdeydim. Tarifi imkânsız bir üzüntü duydum. Demokratik hukuk devletinin kökleşmesi için harcanan onca emeğe yazık olacağı, ülkemizin uluslararası alandaki algısına telafisi zor zararlar vereceğini düşündüm. 12 yaşındaki küçük oğlumun yaşadığı korkuyu ise hayatım boyunca unutamam. Bir yandan televizyon haberlerini izliyor, bir yandan da üzerimizden uçan jetlerin kulakları sağır eden sesinden irkiliyordum. Bir ara 'Baba darbe ne?' diye sordu. Cevaplamakta zorlandım. Tam bu sırada Meclis'e atılan bombanın etkisiyle sarsıldık. Oğlum korku içinde 'Baba bu uçaklar bizi bombalayacaklar mı?' diye sormaya başladı. Onu teselli etmek için 'hayır' dedim, ama bundan emin değildim. Bir süre sonra başını dizime koyarak uykuya daldı. Uykusunda sık sık irkildi. Belli ki tüm çocuklar gibi o da büyük bir travma yaşıyordu.

O AÇIKLAMA KİŞİSEL VE KURUMSAL GÖREVİMİZDİ

Olay netleşince açıklama yapmaya karar vermiştim. Anayasa'yı korumakla görevli bir kurum, anayasal düzeni yıkmaya çalışan bir teşebbüs karşısında sessiz kalmamalıydı. Doğrusu bunu hem kurumsal hem de kişisel bir görev olarak gördüm. Zira görevi başlarken her üye gibi ben de Anayasa'yı koruyacağuma yemin etmiştim. Bu konuyu bazı üyelerimizle de telefonda istişare ettik. Onlar da açıklama yapılması fikrine katıl-

dılar. Açıklama metni kısa, net ve anlaşılır olmalıydı. Mahkememiz yönetici raporlarından biriyle görüşüp metne son halini verdik. Bu açıklamada bir yandan anayasal düzene karşı her türlü demokrasi dışı girişimi reddettiğimizi, diğer yandan da demokratik hukuk devletinin yanında olduğumuzu ilan ediyorduk. Böylece Anayasa Mahkemesi, belki de anayasa yargısı tarihinde ilk kez bir darbe girişimi karşısında net ve kararlı bir duruş sergilemiştir.

FETÖ tipi yapılanmalarla mücadelede en zor, bunların kendilerini yeniden üretmelerini engellemektir. Bunun için çok yönlü politikaların belirlenmesi ve kararlılıkla uygulanması gerekir. Kuşkusuz en önemli konu eğitim. Birey olmak, kişinin kendi geleceği ve davranışları hakkında kimseden talimat almadan karar verebilmesini gerektirir. FETÖ tipi yapılanmaların kâbusu, aklını kullanabilen, sorgulayan, itiraz edebilen özgür bireylerdir. Bu tür bireylerden oluşan bir toplumda iradeleri sıfırlayan, sorgusuz sualsiz teslimiyeti zorunlu kılan ve ezoterik özellikleriyle mensuplarını gerçek ötesi boyutlarda kendilerine bağlayan FETÖ tipi yapılanmalar kolay kolay hayat bulamaz.

DEVLET TEYAKKUZ HALİNDE OLMALI

Tabii bir de meselenin siyasal boyutu var. Bu noktada yaşadığımız tecrübeler bize devletin din karşısında-

ki tavrının ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gösterdi. Hiç kuşkusuz devlet, din ve vicdan özgürlüğünü tüm gerek-

leriyle güvenceye alacaktır. Ancak herhangi bir grubun din ya da herhangi bir ideoloji adına kamu kurumlarını ele geçirmeye çalışmasına da izin verilemez. Her durumda devletin, onu 'ele geçirmeye' çalışan, kamu kurumlarında kendi mensupları dışında başkalarının bulunmalarına tahammül edemeyen yapılar karşısında teyakkuz halinde olması gerekir. Bu da sadece devlete ve millete sadakat temelinde, ehliyet ve liyakatın esas alındığı, toplumsal çeşitliliği yansıtacak bir istihdam politikasını zorunlu kılmaktadır.

YARGI HEP ELE GEÇİRİLMEK İSTENDİ

FETÖ yüzünden yargının yaşadığı travmanın ağırlığı dikkate alındığında bunun etkisinin tamamen ortadan kalkması ve bir anlamda normalleşmenin sağlanması zaman alacaktır. Öte yandan 'Yargının saygınlığı ve güvenilirliği eskiden çok iyi durumdaydı, şimdi çok kötüleşti' gibi bir değerlendirmeye de katılmıyorum. Yargı bu ülkede her zaman farklı görüşteki grupların 'ele geçirmek ve gücünü yanında hissetmek istediği' bir kurum olmuştur. Yargıya güveni sağlamak, sadece yargı mensuplarının değil tüm kesimlerin görevidir.

AYM BAŞKANI HURRIYET'E KONUŞTU

Zühtü Arslan

'DOĞUM GÜNÜMÜ ANNEM DAHİL KİMSE HATIRLAMİYOR'

"Yozgat'ın Sorgun ilçesinde doğdum. Nüfus memuruna göre 1964 yılının ilk gününde doğmuşum. Annem 1965 yılının ırgatlık zamanı doğduğumu söylüyor. Doğum günümü ise annem dahil kimse hatırlamıyor. Babam ayakkabıcılıkta uğraşırdı. Annem ev hanımıdır. Dört kardeşimle beraber toplam alanı 40 metrekareyi aşmayan bir ahşap evde büyüdüm.

» **HARÇLIĞIMI KİTABA YATIRIYORDUM:** Sorgun'da evimize yakın bir ilkokulda okudum. Ortaokul oldukça uzaktı. Tozlu ve çamurlu yollarda yürüyerek gider gelirdik. Lisede millî ve manevî değerlerin ağırlıklı olarak işlendiği bir eğitim aldık. Eğitimim büyük bir kısmı 12 Eylül öncesinin ideolojik çatışma ortamında geçmiştir. Hocalarımız bizi bu ortamın olumsuzluklarından uzak tutmak için yoğun bir gayret gösterdiler. Ortaokuldan itibaren çok okumaya başladım. Babamın verdiği harçlığın neredeyse tamamını kitaba yatırıyordum.

» **FUTBOLCU DA KİTAPÇI DA OLAMADIM:** Futbolcu olma hayallerim buharlaşmıştı. Bir ara okulu bitirince kitap dükkânı açmayı aklımdan geçirdim. 'Kitapları hem okur, hem satırım' diye düşünüyordum. Kitapçı da olamadım. Lise son sınıfta bir hocamızın 'Gençler, sizin için okunacak en iyi okul Siyasal Bilgiler Fakültesi' dediğini hatırlıyorum. Bu söz meslek hayatım açısından dönüm noktası oldu. Üniversiteye giriş sınavında birinci tercihim olan Mülkiye'yi kazandım.

» **DOĞRU YERDE OLDUĞUMU ANLADIM:** 1983'te Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne başladım. Çok geçmeden doğru yerde olduğumu anladım. Dersler tam bana göreymi. Rahmetli Yavuz Sabuncu hocamı minnetle anmak isterim. Anayasa hukukunu sevmemde ve akademisyen olmamda katkısı vardır. Daha birinci sınıfta anayasa hoca olmaya karar vermiştim. Bunda Mümtaz Soysal Hoca'nın verdiği muhteşem derslerin de payı var.

» **EN BÜYÜK ŞANSIM AİLEM:** Yoğun bir çalışma tempomuz var. Evet çok çalışmak durumundayız ama kendimize ve sevdiklerimize de vakit ayırmak zorundayız. Aslında bu yaptığımız işten daha fazla verim alabilmek için de gerekli. Bugünden geriye baktığımda hayatta en büyük şansımın ailem olduğunu söyleyebilirim. Hem tüm olumsuzluklara rağmen bana ve diğer aile üyelerine sıcağı aile ortamı sunan anne babama, hem de yoğun akademik ve yargısal çalışmalarım sırasında hep yanımda olan eşim ve çocuklarıma çok şey borçluyum.

» **BAĞLAMA ALDIM ÇALAMADIM:** Resim yapmam, herhangi bir müzik aleti de çalamam. Fakat hayatta yapmayı en çok istediğim şeylerden biri bağlama çalabilmektir. Bir ara kursa gitmeyi bile düşündüm, ama olmadı. Çocuklarımı bari çalsın istedim, bağlama da aldım, henüz orada da bir hareketlilik yok. Resmi görevim dışında yaptığım tek düzenli iş kitap okumaktır. Ortaokul yıllarımdan itibaren, gittiği yoğunlaşan şekilde okumaktayım.

» **KİTAP SATIN ALMAK TUTKUM:** Sadece okumak değil, kitap satın almak da benim için bir tutku. İngiltere'de doktora yaparken en büyük zevkim özellikle ikinci el kitapçılara gezmek, baskısı tükenmiş bir kitabı bulmaktır. Türkiye'ye dönerken bir kütüphane dolusu kitap getirdiğimi söyleyebilirim.

» **NEŞET ERTAŞ TÜRKÜLERİNİ ÇOK SEVERİM:** Türk sanat müziği de dinlerim, ancak halk müziğinin yeri başka. Neşet Ertaş'ın türkülerini çok severim. Eskiden arada bir sinemaya giderdim, şimdilerde gidemiyordum. Televizyonda bazen film izliyorum. Daha çok dram türü filmleri severim. 'Yeşil Yol' bende iz bırakan filmlerden biridir. Nuri Bilge Ceylan'ın 'Kış Uykusu' da unutamadığım filmler arasındadır. Galiba eşimle sinemada izlediğim son filmi bu.

» **DERSTE JOHN LENNON'IN ŞARKISINI ANLATAN HOCA:** Bir de John Lennon'ın 'Imagine' şarkısının özel bir hatırası var benim için. Bu şarkının sözlerini Bilkent Üniversitesi'nde ders verdiğim yıllarda kullanmıştım. Anarşizmin devlet ve mülkiyet gibi kurumlara bakışını anlatırken sırtta önde şarkıyı dinletmiş, sonra da sözlerinin ne anlamla geldiğini anlatmıştım. Bir öğrencim galiba Ekşi Sözlük'te 'Derste John Lennon'ın şarkısını anlatan hoca' şeklinde bir değerlendirme yapmıştı.

» **KURU FASULYE EN SEVDİĞİM YEMEK:** Pırasa dışında pek yemek seçmem. Ancak kuru fasulye en sevdiğim yemektir. Hobi olarak yemek yapmam. Evde yemekleri eşim yapar. Eşim evde olmadığında, mecbur kaldığımda aç kalmamak için menemen yaparım. Bir iki kez de inatçıca bulunduğum tariflerden yararlanarak Yozgat'ın meşhur yemeği olan arabasını yaptığımı hatırlıyorum.

» **RAHAT VE SPOR KİYAFETİ TERCH EDERİM:** Resmi programlar ve özel merasimler dışında takım elbise giymem, kravat takmam. Rahat ve spor kıyafetleri tercih ederim. Fena bir baba olmadığımı düşünüyorum. Yoğun ve stresli çalışmada düzeni kaçınılmaz olarak çocuklarımızla ilişkileri etkiliyor. Onlara olmasa gerektiği kadar zaman ayırmıyoruz. Anneleri bu açığı kapatmaya çalışıyor. Ancak bu hiç de kolay bir iş değil."